Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/2085 om oprettelse af fællesforetagenderne under Horisont Europa for så vidt angår fællesforetagendet for mikrochips

(COM(2022) 47 final — 2022/0033 (NLE))

(2022/C 365/07)

Ordfører: **Stoyan TCHOUKANOV**

Anmodning om udtalelse	Rådet, 16.3.2022
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	1.6.2022
Vedtaget på plenarforsamlingen	15.6.2022
Plenarforsamling nr.	570
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	207/0/5

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Halvledere er centrale for stærke geopolitiske interesser, der giver landene forudsætningerne for at kunne handle (militært, økonomisk og industrielt) og fremme den digitale og den økologiske omstilling. De er afgørende for strategisk og industriel autonomi.

1.2. Derfor er EØSU enig i den strategiske målsætning om at øge Europas halvlederøkosystems styrke og i, at Europa har brug for at tiltrække investeringer i design og produktion af de mest avancerede chips, men mener, at en sådan styrke bedre kan opnås, hvis europæiske forskere, ingeniører og den kvalificerede arbejdsstyrke tilskyndes til at blive i Europa gennem bl. a. økonomiske incitamenter og konkurrencedygtige karrieremuligheder sammenlignet med dem, der tilbydes i Asien og USA.

1.3. I betragtning af det presserende behov for at handle blev der ikke foretaget nogen konsekvensanalyse, og der blev ikke planlagt nogen offentlig onlinehøring. EØSU benytter anledningen til at gøre opmærksom på visse bekymringer med hensyn til fraværet af en konsekvensanalyse i forslaget. EØSU forstår, at det på grund af det presserende behov ville have taget for lang tid at levere en teknisk konsekvensanalyse af standardlængde, men mener, at Kommissionen som minimum burde have leveret en intelligent matrix til dynamisk simulering for at hjælpe medlovgiverne og civilsamfundet med at forudse de potentielle virkninger af forslaget.

1.4. EØSU's bekymring angående budgettet til fællesforetagendet for mikrochips forstærkes af fraværet af en konsekvensanalyse, da civilsamfundet ikke kan danne sig sin egen holdning til rationalet eller metoden bag Kommissionens fastsættelse af budgettet. Finansieringsoversigten, der er knyttet som bilag til forslaget til mikrochipforordningen, er ikke tilstrækkelig.

1.5. EØSU mener, at intellektuel ejendomsret er et så vigtigt element til kompensation for de investeringer og den forskningsindsats, som EU-innovatorerne foretager, samtidig med at den opfylder de implementeringsansvarliges/brugernes behov og gør det muligt at producere innovative halvledere og skabe et solidt topmoderne europæisk chipøkosystem, at det skal nævnes i forslagets bestemmelser og ikke kun i begrundelsen, som ikke er juridisk bindende.

1.6. Hensigten med det foreslåede fællesforetagende for mikrochips er navnlig at mindske risici og usikkerhed for industrien i forbindelse med investeringer i forsknings- og innovationsaktiviteter og nye teknologier ved at dele risici og skabe et forudsigeligt investeringsgrundlag. En amerikansk chipproducent har afsløret planer om at investere op til 88 mia. USD i hele Europa som led i en ambitiøs udvidelse, der skal reducere ubalancer i den globale halvlederforsyningskæde, hvilket vidner om investorernes positive reaktion på den foreslåede EU-mikrochipforordning.

2. **Baggrund**

2.1. Hvad enten det drejer sig om biler, computere, smartphones, applikationer og infrastruktur til sundhed, energi, sikkerhed, kommunikation eller industriel automatisering, har mange sektorer i de seneste måneder oplevet forsinkede leverancer. Årsagen er mangel på halvledere, der er de meget små komponenter, som anvendes i vores teknologiske enheder.

2.2. Halvledere er centrale for stærke geopolitiske interesser, der giver landene forudsætningerne for at kunne handle (militært, økonomisk og industrielt) og fremme den digitale og den økologiske omstilling. Ruslands krig mod Ukraine vil sandsynligvis have mange bivirkninger på mellemlangt til langt sigt for halvlederindustrien, der har topprioritet for EU's digitale suverænitet. Produktionen af neon, palladium og C_4F_6, tre materialer, der er afgørende og uerstattelige i forbindelse med mikrochips, vil blive påvirket af situationen.

2.3. USA er dominerende inden for design af halvledere, og desuden vedtog den amerikanske kongres i januar 2021 loven »Creating Helpful Incentives to Produce Semiconductors (CHIPS) for America«. Den asiatiske produktion er især koncentreret i Taiwan, der står for ca. 70 % af den samlede produktion og 90 % af de teknologisk mest avancerede chips. Selv om den aktuelle mangel til dels skyldes covid-19-pandemien, bør man ikke undervurdere betydningen af den økonomiske konkurrence mellem Washington og Beijing. Den økonomiske konkurrence placerer Taiwan i fronten for den teknologiske konkurrence mellem de to magter.

2.4. I denne forbindelse er formålet med den foreslåede forordning i fællesskab at skabe et topmoderne europæisk chipøkosystem, der omfatter produktion. Dermed ændres de nuværende forslag om at bygge på Europas styrker og afhjælpe svagheder for at skabe et blomstrende økosystem for halvledere og en modstandsdygtig forsyningskæde, idet der fastsættes foranstaltninger til forberedelse på, foregribelse af og reaktion på fremtidige afbrydelser i forsyningskæden.

2.5. Forslaget til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EU) 2021/2085 om oprettelse af fællesforetagenderne under Horisont Europa (»forslaget«) supplerer forslaget til en mikrochipforordning. Ét af målene med den foreslåede mikrochipforordning er at oprette Mikrochips til Europa-initiativet for at støtte kapacitetsopbygning i stor skala. Aktionerne under initiativet vil primært blive gennemført gennem fællesforetagendet for mikrochips, dvs. det ændrede og omdøbte nuværende fællesforetagende for centrale digitale teknologier.

2.6. EU-budgettet vil støtte Mikrochips til Europa-initiativet med op til i alt 3,3 mia. EUR, herunder 1,65 mia. EUR via Horisont Europa-programmet og 1,65 mia. EUR via programmet for et digitalt Europa. Af dette samlede beløb vil 2,875 mia. EUR blive gennemført gennem fællesforetagendet for mikrochips.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. *Menneskelige ressourcer*

3.1.1. EØSU bemærker, at målet ikke er at blive selvforsynende, hvilket ikke er muligt, idet der fortsat er stærke indbyrdes afhængigheder i forsyningskæder med tredjelande, men at fremskynde processen i retning af at opnå strategisk autonomi og teknologisk suverænitet og reformere den globale konkurrenceramme ved at forstærke den fælles industripolitik i EU.

3.1.2. EØSU er enig i den strategiske målsætning om at øge Europas halvlederøkosystems styrke og i, at Europa har brug for at tiltrække investeringer i design og produktion af de mest avancerede chips, men mener, at der bedre kan opnås styrke, hvis europæiske forskere, ingeniører og den kvalificerede arbejdsstyrke tilskyndes til at blive i Europa gennem bl.a. økonomiske incitamenter og konkurrencedygtige karrieremuligheder sammenlignet med dem, der tilbydes i Asien og USA.

3.1.3. Ét af målene med mikrochipforordningspakken er at støtte kapacitetsopbygning i stor skala gennem investeringer i grænseoverskridende forskning for at muliggøre udviklingen af den næste generation af banebrydende halvledere-teknologier, bl.a. med fokus på opstarts- og vækstvirksomheder.

3.1.4. Forslaget sætter fokus på støtte til investeringer i grænseoverskridende og åbent tilgængelige forsknings-, udviklings- og innovationsinfrastrukturer, der er etableret i Den Europæiske Union. EØSU bemærker, at for at opnå disse mål skal EU kunne regne med menneskelige ressourcer i form af forskere, da de er de eneste, der kan udvikle EU's innovationspotentiale. EØSU vil gerne vide, hvilke konkrete tiltag der træffes for at sikre, at EU's forskere ikke emigrerer ud af EU og for at sikre deres aktive rolle i det planlagte netværk af kompetencecentre i hele Europa.

3.1.5. Forskere og unge ingeniører opfatter generelt løn og karrieremuligheder som værende bedre i lande uden for EU. I denne henseende anmoder EØSU Kommissionen om at levere statistik på området, der vil gøre det muligt at vurdere tendensen i forhold til hjerneflugt til andre forsknings- og kompetencecentre. Et program til fremskyndelse af processen for anerkendelse af udenlandske specialister kan muligvis tiltrække yderligere ressourcer til projektet. Faktisk vil forslagets målsætninger være meningsløse uden forskere, ingeniører og kvalificerede arbejdstagere, der er villige til at arbejde og opholde sig i EU.

3.2. *Konsekvensanalyse*

3.2.1. I betragtning af det presserende behov for at handle blev der ikke foretaget nogen konsekvensanalyse, og der blev ikke planlagt nogen offentlig onlinehøring.

3.2.2. Den hastende karakter kan ikke benægtes. Siden slutningen af 2020 har producenterne stået over for en mangel på komponenter, navnlig halvledere. Denne mangel skyldes en række akkumulerede faktorer:

— Nedlukninger i forbindelse med covid-19-sundhedskrisen, der standsede produktionen og medførte forsinkede leverancer

— Klimaforhold: alvorlig tørke i Taiwan har især påvirket produktionen af halvledere, der kræver store mængder vand

— Øget efterspørgsel efter elektronisk udstyr (computere osv.)

— Den voksende udbredelse af elektriske køretøjer

— Den stigende interesse for mining af kryptovaluta, som kræver grafikkort, der består af halvledere

— Udrulningen af 5G, der kræver halvledere i perifere enheder

— Anlægsautomatisering som et element i industri 4.0-projekter, der anvender halvledere.

3.2.3. EØSU mener, at den hastende karakter ikke er det eneste problem. Problemet er, at 70 % af alle halvledere fremstilles af TSMC og Samsung Electronics. Når efterspørgslen er stor, er de nødt til at prioritere visse kunder, og det tager to til tre år at bygge nye produktionsanlæg ([1]).

3.2.4. EØSU benytter sig af lejligheden til at gøre opmærksom på bekymringer angående fraværet af en konsekvensanalyse i forslaget. I april 2021 lancerede Kommissionen sin dagsorden for bedre regulering med henblik på at stå »sammen om bedre lovgivning« ([2]). Med den indføres »en ind, en ud«-tilgangen, der vil blive et centralt omdrejningspunkt for EU-politikken fra 2022 og frem.

3.2.5. EØSU forstår, at det på grund af det presserende behov ville have taget for lang tid at levere en teknisk konsekvensanalyse af standardlængde, og at den ville have været ubrugelig i praksis, men mener, at Kommissionen som minimum burde have leveret en intelligent matrix til dynamisk simulering for at hjælpe medlovgiverne og civilsamfundet med at forudse de potentielle virkninger af forslaget.

3.2.6. Manglen på en konsekvensanalyse har negative konsekvenser for EØSU's muligheder for at danne sin egen holdning til Kommissionens rationale og metoder bag fastlæggelsen af budgettet til fællesforetagende vedrørende chips. Finansieringsoversigten, der er knyttet som bilag til forslaget til mikrochipforordningen, er heller ikke tilstrækkelig. Civilsamfundet skal vide præcist og konkret, hvor finansieringen kommer fra, og hvor den anvendes.

([1]) Journal du Net. 2/11/2021.

([2]) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, *Bedre regulering: sammen om bedre lovgivning*, COM(2021) 219 final.

3.3. *Intellektuel ejendom*

3.3.1. Intellektuel ejendom (IP) er et begreb, der har fået tillagt alt for stor betydning. I den mest generelle betydning er det al viden, der ejes af nogen. Det kan f.eks. være et patent. Patentet anerkender ejerskabet til den pågældende viden og angiver vilkårene for beskyttelsen af den.

3.3.2. I halvlederindustrien forstås begrebet dog bredt som at dække et design eller en verificeringsenhed, der er pakket og tilgængelig for licens. Halvleder-IP og design-IP er grundlæggende det samme og omtales ofte blot som IP, IP-blokke eller IP-kerner. Det er et stykke af designet, f.eks. en processor, der er blevet præ-verificeret, og som kan inkluderes i andres design.

3.3.3. I praksis overstiger den juridiske og administrative indsats, det kræver at forhandle licenser, ofte fordelene ved at have licens til IP-design. Halvledervirksomheder har derfor ofte anvendt deres IP i form af patenter. Store patentporteføljer kan både anvendes til at begrænse konkurrencen og til at forbedre deres konkurrenceposition gennem krydslicensiering.

3.3.4. I begrundelsen til forslaget henvises til brugerfællesskaber med intellektuel ejendom. Heri nævnes brugere af intellektuel ejendom, men ikke rettighedshavere til intellektuel ejendom. Efterfølgende hedder det, at »kompetencecentrene vil lette en åben, gennemsigtig og ikkediskriminerende adgang til og en effektiv anvendelse af designinfrastrukturen og pilotlinjerne«.

3.3.5. Derfor sætter EØSU spørgsmålstegn ved, om »ikkediskriminerende adgang« henviser til licenstilgangen for FRAND-standard-essentielle patenter. Hvis det er tilfældet, bør forslaget garantere en afbalanceret og pragmatisk tilgang til FRAND-licenser, der fokuserer på øget gennemsigtighed og på at finde en mellemvej, der i passende grad kompenserer EU-innovatorer, samtidig med at den opfylder de implementeringsansvarliges/brugernes behov og gør det muligt at fremme innovation.

3.3.6. Sidst, men ikke mindst mener EØSU, at intellektuel ejendom er så vigtigt et element for opnåelsen af målene i forslaget, at den bør nævnes eksplicit i bestemmelserne til forslaget og ikke kun i begrundelsen, der ikke er juridisk bindende.

Bruxelles, den 15. juni 2022.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg